

Reg. data Nr. Reg. Nr.

VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTAS Nr.: TAP-22-2283(3), 22-2284 (3) TAIS-22-15845(4), 22-15844(4))		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMŲ „DĖL 2022–2033 METŲ NACIONALINĖS DARBOTVARKĖS KORUPCIJOS PREVENCIJOS KLAUSIMAIS ĮGYVENDINIMO 2023–2025 METŲ PLANO PATVIRTINIMO“ (toliau – Projektas Nr.1) IR „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2018 M. LAPKRIČIO 21 D. NUTARIMO NR. 1188 „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KOMISIJOS KOVAI SU KORUPCIJA KOORDINUOTI SUDARYMO“ PAKEITIMO“ (toliau – Projektas Nr.2) PROJEKTŲ		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įstatymo įgyvendinamasis teisės aktas	Pasirenkama <input checked="" type="checkbox"/> Taip <input type="checkbox"/> Ne Priėmimo Terminas Data iš kalendoriaus	Teisingumo ministerija	Pasirenkama <input checked="" type="checkbox"/> TAP <input type="checkbox"/> LRV pasitarimas <input type="checkbox"/> LRV posėdis <input type="checkbox"/> Nesvarstyta 2023-04-25	Pasirenkama <input type="checkbox"/> Svarstyti TAP <input type="checkbox"/> Svarstyti LRV pasitarime <input checked="" type="checkbox"/> Svarstyti LRV posėdyje <input type="checkbox"/> Gražinti tobulinti
Įgyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama <input checked="" type="checkbox"/> Taip <input type="checkbox"/> Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Projektais siekiama įgyvendinti 2022-2033 metų Nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais (toliau – Nacionalinė darbotvarkė), patvirtintos Seimo 2022 m. birželio 28 d. nutarimu Nr. XIV-1178, **strateginį tikslą - sukurti korupcijai atsparią aplinką viešajame ir privačiame sektoriuose - trimis kryptimis:**

- **formuoti antikorpines nuostatas ir plėtoti antikorpines kompetencijas;**
- **siekti tvarių, neteisėtai įtaikai atsparių politinių, valdymo, administracinių finansinių sprendimų ir kokybiškų viešųjų ir administracinių paslaugų;**
- **siekti veiksmingos korupcijos kontrolės ir nešališkumo, objektyvaus teisingumo vykdymo bei teisės viršenybės užtikrinimo.**

Parengtas Darbotvarkės keturių metų priemonių plano projektas sudaro prielaidas bei sąlygas siekti žemiau nurodytų poveikio rodiklių pokyčių.

Rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė 2020 m	Siektina reikšmė 2025 m.	Siektina reikšmė 2029 m.	Siektina reikšmė 2033 m.	Duomenų šaltinis
Gyventojų, manančių, kad kyšis padeda spręsti problemas, dalis procentas	71	40	30	20	Tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ duomenys
Korupcijos suvokimo indeksas, balais	60	70	71	74	Tyrimo „Transparency International“ duomenys
Korupcijos kontrolės indeksas, balais	75	80	83	85	Pasaulio banko duomenys

Korupcijos suvokimo indekso pokyčio tendencijos yra teigiamos, bet nepakankamos konstatuoti apie padarytą reikšmingą pažangą stiprinant valstybės antikorpines atsparumą ir sąmoningumą. Tarptautinės organizacijos „Transparency International“ tyrime „Korupcijos suvokimo indeksas“ 2019 m. siekė 60 balų (vietoj numatyto pasiekti 65 balų), t. y. tik vienu balu daugiau nei 2015 m., 2020 m. jis išliko toks pats - 60 balų, o 2021 m. – 61 balas, o 2022 m. – padidėjo iki 62 balų.

Atsižvelgiant į šiuos duomenis, atsakingų tarptautinių ir nacionalinių institucijų tyrimų bei vertinimų

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

rezultatus patvirtinančius, kad korupcijos reiškinių problema Lietuvoje išlieka aktuali, korupcijos žala valstybei ir visuomenei nemažėja, būtina tęsti valstybės koordinuotas pastangas didinti viešojo ir privataus sektoriaus atsparumą korupcijai.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Nutarimu Nr. 1. siekiama tęsti korupcijai atsparios aplinkos valstybėje kūrimą, kompleksiskai nukreipti rizikingiausių valstybinių institucijų, įstaigų ir organizacijų pastangas šalinti korupcijos priežastis ir sąlygas, mažinant rizikas viešuosiuose pirkimuose; sveikatos sektoriuje, užtikrinant žemės valdymo skaidrumą, skaitmenizuojant žemės valdymo administravimą, stiprinant viešojo sektoriaus darbuotojų sąmoningumą veikti skaidriai ir sąžiningai, didinant visuomenės informavimo priemonių antikorupecinį vaidmenį, stiprinant visuomenės atsparumą korupcijai ir išitraukimą sprendimų priėmimą ir stebėseną, didinant savivaldybių atsparumą korupcijai, aktyvinant priemones smulkiajai korupcijai užkardyti, efektyvinant ūkio subjektų priežiūros sistemą ir kt.

Atsižvelgiant į Vyriausybės kanceliarijos pastabas ir pasiūlymus, į Planą papildomai įtrauktos priemonės skirtos savivaldybių tarybų sudarytų Antikorupecijos komisijų narių antikorupecinių kompetencijų ugdymui ir stiprinimui (atsižvelgiant į Specialiųjų tyrimų tarnybos papildomus siūlymus ir EBPO rekomendacijas) ir bendro savivaldybių duomenų rinkinių, skatinančių skaidrumą ir viešumą, turinio ir struktūros standarto, pagal kurį būtų atveriami savivaldybių duomenų rinkiniai, parengimui; taip pat socialinės kompanijos, informuojant visuomenę apie nepotizmo grėsmę ir žalą, organizavimas.

Atsižvelgiant į 2023 m. paskelbtą 2020-2022 m. tarpinstitucinio veiklos plano įgyvendinimo ataskaitą, institucijų papildomai pateiktą informaciją (argumentus dėl esamų ir naujų priemonių), atlikta ir pridedama Nacionalinės darbotvarkės įgyvendinimo plano priemonių tęstinumo ir aktualumo analizės (priemonių sąsajos su Nacionalinės kovos su korupcija 2015-2025 m. programos įgyvendinimo 2020-2022 m. veiklos plano įgyvendinimu, Specialiųjų tyrimų tarnybos 2023 m. pateikta stebėsenos ataskaita) lentelė.

Plane įvardytos korupcijos prevencijos kryptys, uždaviniai atitinka Nacionalinės darbotvarkės nustatytas korupcijos prevencijos kryptių įgyvendinimo pažangos uždavinius, kuriems numatytos priemonės ir rodikliai bei jų matavimo vienetai.

Plane įvardytos sąsajos su kitais strateginio valdymo dokumentais, valstybės veiklos sričių nacionalinėmis plėtros programomis.

Plano priemonėms įvykdyti numatyti terminai 2023-2025 m. iš esmės realūs, tačiau priemonių įgyvendinimą laiku užtikrins proaktyvi institucinė Plano priemonių vykdymo ir pažangos stebėseną.

Nutarimu Nr. 2 siūloma tęsti Vyriausybės komisijos korupcijos prevencijos koordinavimo komisijos (toliau – Komisijos) veiklą. Kartu į jos sudėtį papildomai įtraukti Teisėjų tarybos pirmininką, siekiant teisminės valdžios atstovo Vyriausybės lygiu dalyvavimo užtikrinant korupcijai atsparios aplinkos kūrimo veiklos koordinavimą.

Neidentifikuojama papildoma administracinė našta valstybei, verslui bei asmenims.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Projektai įsigalioję nuo jų patvirtinimo dienos.

Nutarimu Nr. 1 įgyvendinimo mechanizmas atitinka Nacionalinės darbotvarkės tikslus ir joje numatytas korupcijos prevencijos priemonių planavimo etapus.

Tvirtinamas 2022-2033 metų Nacionalinės darbotvarkės įgyvendinimo 2023-2025 m. Planas yra pirmojo Nacionalinės darbotvarkės įgyvendinimo etapo planas.

Siūloma savivaldybėms dalyvauti įgyvendinant Planą. Piliečiai, nevyriausybinių organizacijų, suinteresuotos visuomeninės grupės, verslo atstovai, žurnalistai, viešosios informacijos rengėjai ir skleidėjai skatinami prisidėti prie Plano įgyvendinimo.

Patvirtinus **Nutarimą Nr. 2** Ministro pirmininko potvarkiu bus patvirtinta Komisijos personalinė sudėtis.

STEBĖSENA

Nutarime Nr. 1 nustatomos Plano stebėsenos procedūros, terminai ir atsakingos institucijos suderintos su Darbotvarkės įgyvendinimo, pažangos stebėsenos, vertinimo ir atsiskaitymo nuostatomis. Plano įgyvendinimo stebėseną ir pažangos vertinimą pavedamas 2022-2033 metų nacionalinės darbotvarkės

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

korupcijos prevencijos klausimais koordinatoriui - Specialiųjų tyrimų tarnybai.

Planuojamos kasmetinės ir antrųjų Plano įgyvendinimo stebėsenos, Plano įgyvendinimo ataskaitos pateikimo Respublikos Prezidentui, Seimui ir Vyriausybei procedūros.

Pasibaigus antriesiems Plano įgyvendinimo metams, Ataskaitoje kartu su Plano įgyvendinimo stebėsenos ir pažangos vertinimu teikiamos nustatytos sisteminio pobūdžio korupcijos rizikos ir jų tarpusavio sąsajos bei siūlymai dėl kito Darbotvarkės įgyvendinimo etapo plano.

Numatomas Plano įgyvendinimo ataskaitų skelbimas Darbotvarkės įgyvendinimo koordinatoriaus interneto svetainėje didins visuomenės informuotumą apie valstybės pastangas didinti atsparumą korupcijai ir visuomenės sąmoningumo pokyčius.

Nutarimo Nr. 2, kuriuo patikslinama Komisijos sudėtis, stebėsenos procedūros nenustatomos, nes Komisijos vienas iš uždavinių yra koordinuoti, svarstyti, vertinti valstybės institucijų veiklą ir pažangą korupcijos prevencijos srityje bei koordinuoti Darbotvarkės ir jos įgyvendinimo planų įgyvendinimą.

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Į Plano projektą rengusios Darbo grupės* sudėtyje buvo įtraukti Teisingumo ministerija ir visos kitos ministerijos, Specialiųjų tyrimų tarnybos, Generalinės prokuratūros, Nacionalinės teismų administracijos, Viešųjų pirkimų tarnybos, Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos, viešosios įstaigos „Transparency International“ Lietuvos skyriaus, Lietuvos savivaldybių asociacijos atstovai.

Darbo grupė rengė pasitarimus, susitikimus, juose derino, svarstė visų institucijų pasiūlymus dėl aktualiausių priemonių efektyvinant korupcijos prevenciją ir didinant antikorupcinį atsparumą šių institucijų veiklos sektoriuose.

Plano projektas buvo paskelbtas Seimo teisės aktų projektų informacinėje sistemoje, papildomų pastabų ar pasiūlymų iš visuomenės negauta.

** Teisingumo ministro 2022 m. kovo 7 d. įsakymu Nr. 1R-68 „Dėl darbo grupės Lietuvos Respublikos Vyriausybės tvirtintam Nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais 2022-2033 metams 2022-2025 metų plano projektui parengti patvirtinimo“.*

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Projektai su susijusiomis institucijomis iš esmės suderinti, kritinių pastabų nėra.

Į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės (2023 m. sausio 13 d. išvada Nr. NV-77, 2023 m. balandžio 13 d. išvada Nr. NV-860) bei Viešojo valdymo grupės bei Strateginio valdymo grupės pastabas ir pasiūlymus (2023 m. sausio 26 d. pažyma Nr. NV-176, 2023 m. balandžio 21 d. pažyma Nr. NV-933) esmės atsižvelgta.

Teikimas dėl Plano pateikimo patikslintas pagal Tarpinstituciniame pasitarime, vykusiam 2023 m. balandžio 25 d., pateiktas Vyriausybės kanclerės Giedrės Balčytės pastabas ir pasiūlymus dėl Nacionalinės darbotvarkės Korupcijos prevencijos plano rodiklių, jų reikšmių stebėsenos bei Nacionalinės darbotvarkės poveikio rodiklių duomenų šaltinių tolesnės analizės vykdymu; taip pat dėl tikslingumo visuomenės apklausą „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ atlikti ne tik valstybės, bet ir savivaldos lygmeniu.

Derinimo pažyma parengta dėl bendrų techninio metodinio pobūdžio pastabų, daugiausia susijusių su Nacionalinės darbotvarkės poveikio rodiklių (*„Įmonių vadovų, manančių, kad žiniasklaidos priemonės yra labai skaidrios arba skaidrios, dalies didėjimas, procentiniais punktais, skaičiuojant nuo prieš tai buvusios reikšmės“*, *„Konsultavimosi priimant svarbius valstybės sprendimus rodiklis“*, *„Gyventojų, per paskutinius 12 mėn. dalyvavusių sprendžiant viešuosius vietos reikalus, dalis, procentais“*) ir jų reikšmių susiejimu su Plane numatytais priemonėmis, kurias neatsižvelgta. Teisingumo ministerijos nuomone, Projekte nurodomi tik tie poveikio rodikliai, kurių pokytis planuojamas ir kurių rodikliai aktualūs. Atsižvelgiant į tai, kad neturima informacijos apie kai kurių Darbotvarkėje nustatytų poveikio rodiklių reikšmes, spręstinas klausimas dėl Darbotvarkėje numatytų poveikio rodiklių peržiūros ir pakeitimo;

Trumpesnis Plano vykdymo termino (Projektu Nr. 1 teikiamas ne ketverių, bet trijų metų darbotvarkės planas) nustatymas nesiejamas su užtrukusiu Plano projekto rengimu ir derinimu, o motyvuojant, kad Darbotvarkė yra 12 metų strateginio lygmens planavimo dokumentas, įgyvendinamas trimis etapais. Pirmasis planavimo etapas užtūkęs dėl pereinamojo laikotarpio, atsiradusio dėl 2023 m. dar įgyvendinamų 2015-2025 m. korupcijos prevencijos planavimo dokumentų.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pakartotinai pateiktiems Projektams pastabų neturi (2023 m. gegužės 3 d. išvada Nr. NV- 1020).

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Plane numatomų priemonių visumą, orientuojamą į bendrą atsparesnės korupcijai aplinkos viešajame ir privačiame sektoriuje kūrimą, numatoma įvykdyti trumpesniais terminais (2023-2025 m.), todėl būtina Teisingumo ministerijos ir Specialiųjų tyrimų tarnybos proaktyvi Plano priemonių vykdymo priežiūra, konsultacinė veikla bei priemonių pažangos stebėseną.

Plano priemonių vykdymo pažangos stebėsenos procedūras tikslinga vykdyti kartu su 2022-2033 metų Nacionalinėje darbotvarkėje korupcijos prevencijos klausimais poveikio rodiklių, jų reikšmių bei poveikio rodiklių duomenų šaltinių tolesne analize, siekiant aktualių ir taiklių poveikio rodiklių taikymo korupcijos prevencijos rezultatų vertinti.

Atkreiptinas dėmesys, kad būtų naudinga ir aktualu, kad su teikiama Vyriausybei Plano įgyvendinimo ataskaita būtų teikiama papildoma informacija apie Darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais ir 2023-2025 m. korupcijos prevencijos plano, kaip strateginio planavimo dokumentų, rengimo, įgyvendinimo techninius, redakcinius, metodinius aspektus, kurių koregavimas padėtų vertinti kuriamos korupcijai atsparios aplinkos viešajame ir privačiame sektoriuose veiksmingumą.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Artūras Norkevičius

Viešojo valdymo grupės vyresnysis patarėjas

Jūratė Martinonienė

Strateginio valdymo grupės patarėja